

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Statu Hominis Morali In Vita Et Post Mortem

Opfermann, Paul

Moguntiae, 1769

Ortus & progressus Jansenismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40701

nem; esto moraliter certum sit, quòd attritio sufficiat. Differt tamen opinio *probabilissima* à *moraliter certa*, quòd illa tot habeat pro se rationum momenta, ac tantà Doctorum autoritate muniatur, ut inter opiniones probabiles principem locum obtineat, intra fines tamen probabilitatis se continens, neque omnem etiam levem formidinem prorsus excludens, sicut ea, quæ moraliter certa est. Certitudo tamen moralis, quia in indivisibili non consistit, idcirco supremus gradus probabilitatis attingere potest gradum infimum certitudinis moralis.

a) Ortum & progressum *Jansenismi* paucis sic habet, primus huic sectæ prævit *Michael Bajus*, sive *de Bay*, *Melini* in Belgio natus anno 1513. subin Lovaniensis Academiae doctor, Decanus, & Cancellarius, vir quidem ingenio & doctrina pollens, sed in novitates justo pronior. Hinc anno 1551. novos errores tum voce, tum scriptis, unà cum *Joanne Hesselio*, itidem Lovaniensi Doctore cepit disseminare. Ejus errores per solennem constitutionem: *Ex omnibus afflictionibus*, die 1. Octobr. ann. 1567. damnavit PIUS V. P. M. Hanc constitutionem eodem anno 23. Decembris sibi prælectam ea, qua decuit, reverentia suscipere Lovanienses Doctores, uno excepto *Bajo*, qui anno mox sequente apologiam suarum opinionum ad Pontificem misit. Hic verò re maturè expensâ, datis ad *Bajum* anno 1569. literis priorem Constitutionem confirmavit, eumque ad damnatos errores ejurandos paternè cohortatus est. Verùm cum sive *Bajus*, sive ejus *Afflectæ* non adquiescerent, GREGORIUS XIII. nova Constitutione, anno 1579. die 1. Febr. quæ incipit: *Provisionis nostræ*, Constitutionem PII V. confirmavit, misitque *Franciscum Toletum*, qui Bullam illuc deferret, promulgaretque, & *Bajum* ad canendam palinodiam permoveret. Hujus privatis colloquiis eo tandem inductus est *Bajus*, ut anno 1580. recitata in frequentissimo Academiae consessu Papæ Constitutione, agnosceret, multos è suis Articulis

ticulis per illam damnari, & quidem *in sensu à se intento*, eosdemque palam his verbis damnaret: *Damno secundum Bullæ ipsius intentionem, & sicut Bulla damnat.* Post hæc constans in sana doctrina perstitit usque ad mortem, quam oppetiit anno 1589.

β) Non eadem fuit in *Baji* discipulis obsequendi promptitudo. Hi namque post illius obitum litem suscitaverunt, pridem ab illo motam, de famoso commate (*Vid. Tract. de Fide.*) seu virgula in Constitutione *Pii V.*, uti contendebant, transposita. Etenim cum Pontifex in ista Bulla post enumeratas *Bajanæ* propositiones 79, ita concluderet: *Quas quidem sententias stricto coram nobis examine ponderatas, quamquam earum nonnullæ aliquo pacto sustineri possent, in rigore, & proprio sensu ab Assertoribus intento, hæreticas, erroneas &c. damnamus; Bajani volebant illud comma, quod post sustineri possent adjicitur, poni debere post hæc verba: in rigore & proprio verborum sensu, ita ut sensus esset, nonnullas earum propositionum in rigore & proprio sensu ab assertoribus intento sustineri posse.* Atque ita legi aiebant in quibusdam exemplaribus. Hinc ulterius inferebant, quod, cum Pontifex nullam determinet, quæ in rigore & proprio verborum sensu ab assertoribus intento sustineri non possit, nulla pariter determinatè sit ex illis, quæ in isto etiam sensu nequeat sustineri. Verùm hanc frivolam cavillationem infregit *URBANUS VIII.* data anno 1641. Bulla: *In Eminenti, Constitutionem Pii V.* confirmans, ejusque verba repetens, *comma* controversum apponendo post *poterant*, ejusdemque *Pianæ* Constitutionis exemplar Romæ recudi fecit, & authenticè consignari; declaravitque Sacra Congregatio Cardinalium 6. Decembr. ejusdem anni, *attendendum ad exemplar, quod Romæ excusum est, non verò ad illa, quæ aut Colonia, aut Parisius sunt expressa.*

γ) *Bajanam* doctrinam *Jansenius Yprensis Lovanii* primum hausit à *Jacobo Jansonio* doctrinæ *Bajanæ* strenuo propugnatore: *Lovanio* dein *Luterian.*, ac postea *Bajanam* digressus *Jansenius* familiariter usus est *Joanne Vergerio*, sub famoso nomine *Abbatis San-Cyran* notissimo, novis opinionibus jam infecto, à quo profundius venenanti

imbibit. Ex Gallia *Lovanium* redux, Laurea doctoratū ornatus fuit, ac paullo post Regius Sacrarum Literarum Professor institutus; tandem ad *Yprenses* Insulas à Rege Hispaniæ anno 1636. promotus, expleto vix biennio, lue, quæ ibidem grassabatur, extinctus est 1638. Librum conscripsit, in quo jactitabat se puram *S. Augustini* doctrinam à quingentis annis à Scholis Catholicis exulem revocasse; ideoque liber iste ab eodem *Augustinus* fuit inscriptus. Eundem librum manuscriptum moriturus supremis tabulis legavit Capellano suo, *Reginaldo Lamæo*, eam tamen lege, ut hic cum *Liberto Fromondo*, Lovaniensi Doctore, & *Henrico Galeno*, Mechliniensi Canonico conferret, disponderetque de editione quàm fidelissimè. Quamvis autem iisdem in tabulis dicat, sentire se, aliquid in eo libro difficulter mutari posse, mox subjungit. *Si tamen Romana Sedes aliquid mutari velit, sum obediens filius, & illius Ecclesiæ, in qua semper vixi, usque ad hunc lectum mortis obediens sum.*

2) Vix morte diem supremam clauserat *Fansenius*, cum evulgato ejus volumine, Novatores, præsertim *Calvinista*, triumphum canere cœperunt, quasi doctrina illorum de libero arbitrio & gratia in eodem contineretur. Unde **URBANUS VIII.** opus illud, prævio examine, per Bullam *In Eminenti*, 4. *Maji* anno 1641. editam, damnavit velut continens propositiones jam olim damnatas. Cumque eodem anno Romam venissent *Joannes Sinnichius*, & *Cornelius Papius*, duo Lovanienses Doctores à *Fansenii* fautoribus missi, à Pontifice id precibus impetraturi, ut Bullam vel revocaret, vel mitigaret; **URBANUS** adeo nihil ipsorum precibus detulit, ut Formulam ad Internuncium suum in Belgium miserit, cui Doctores omnes Lovanienses subscriberent, & illi Bullæ obedientiam sponderent.

3) **URBANI VIII.** Prædecessoris sui Bullam pluribus ad diversos Brevibus confirmavit **INNOCENTIUS X.** Sed cum nihilominus serperet pestis, Galliamque turbaret, plurimi Regni hujus Episcopi, numero 85. dedere literas ad eundem Pontificem, quibus rogabant, ut de quinque propositionibus ex *Fansenii* libro excerptis certam sententiam ferret,

ferret. INNOCENTIUS instituto per integri biennii spatium maturo examine, divinoque auxilio per publicas preces sapius implorato, definitivam tandem sententiam tulit, edita anno 1653. Constitutione: *Cum occasione impressionis Libri*, in qua famosas quinque *Jansenii* propositiones tamquam hæreticas pronuciavit. Ista Constitutio in Galliam missa, jussu Regis in toto Regno promulgata, & ab Episcopis congregatis solemni ritu excepta fuit; idemque Pontificio Decreto obsequium in reliquis orbis Catholici partibus fuit exhibitum.

8) *Jansenista* cum viderent illas propositiones damnatas; ad alia sese studia convertebant, contendebantque illas in *Jansenii* libro non reperiri. Cumque hæc quoque via ipsis præclusa esset datis ab *Innocentio X.* anno 1654. literis ad Episcopos Galliarum, quibus declarabat, damnatam fuisse in 5 propositionibus doctrinam in *Jansenii* libro contentam, cui titulus, *Augustinus*; dixerunt postea, propositiones istas non esse damnatas in sensu à *Jansenio* intento; neque ita damnari à Pontifice potuisse, cum ea sit *Quæstio facti*, quam nec Pontifex, nec Ecclesia decidere possit. Ideoque *Jansenismum* non esse nisi purum phantasma, utpote in sola Pontificis mente, eique adærentium existentem.

9) Inane hoc effugium denuo sustulit ALEXANDER VII. *Innocentii* Successor, edita anno 1656. Constitutione: *Cum ad Sanctam B. Petri Sedem*, declarans ac definiens, propositiones è *Libris Jansenii excerptas, ac in sensu ab eodem Cornelio intento damnatas fuisse, & à se iteratò damnari.* Insuper anno 1664. edita nova Bulla: *Regiminis Apostolici*, novam Formulam præscripsit, ab omnibus, Clericis præcipuè, & ad Sacros Ordines promovendis subscribendam: Huic subscribere nolentes ex metu poenarum à Rege intentatarum in Hollandiam, aut Belgium se receperunt.

9) Atque inter cæteros etiam *Paschasius Quesnellus*, Oratorii Presbyter, *Aureliam* primùm secessit, inde anno 1685. in Belgium profugit ubi *Bruxellis* socium se junxit famoso *Antonio Arnaldo*, Doctori Sorbonico, sed ob contumacem perversorum dogmatum

defensionem e Sacra Facultate Parisiensi ejecto, easque ob causas in Belgium profugo, atque eo tempore Jansenianæ Factionis Antesignano. *Arnaldo* anno 1704. viâ functo, caput amplius extulit *Quesnellus*, & Jansenianos errores, velut jam illius Sectæ dux supremus per Orbem disseminare non destitit, editis variis libris, quos inter celebrior fuit, quem Gallicè edidit, cui titulus: *Novum Testamentum gallicè cum reflexionibus moralibus super quemlibet articulum*. Tertia hujus Operis editio anno 1699. innovata complectitur propositiones 101, quas damnavit anno 1713. CLEMENS XI. per solemnem Constitutionem: *Unigenitus Dei Filius*. Bullam hanc totus Orbis Catholicus reverenter accepit, & in ipsis etiam Cleri Gallicani Comitibus idem præstitero anno 1714. Episcopi XL. duce Cardinali *Armando de Roban*, quorum sententiæ annuens Rex *Ludovicus XIV* Edictum pro Bullæ observatione expediri jussit, quam & receperunt plerique alii Galliæ Episcopi, & Universitates.

c) Falleris tamen, quodsi *Jansenistarum* nomine hodie intelligas eos, qui famosas 5. propositiones pertinaciter defendunt. Aliud longè est, quod hujus nominis homines sibi propositum habent, propositum, inquam, Ecclesiæ & Religioni Catholicæ tantò funestius, quanto studiosius sub Catholicorum & pietatis nomine occultatur. Istud nempe jam inde ab anno 1621. eorum institutum est, ut omnem Hierarchiam Ecclesiasticam, usum omnem Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, De Verbo Dei Incarnato ac Redemptore Fidem, Religionem revelatam omnem, & Ecclesiam convellere, pessumdare moliantur. *Quam in rem legi meretur Veritas Concilii Burgofontani, ex ipsa hujus executione demonstrata.*

§. IV.

De Conscientia probabili tutiore, in concursu æque probabilis minus tuta.

106. **P**osse hominem sequi tutiorem, cum duæ sunt
Sen. opiniones contrariæ æque probabiles, ipsi,
Sentia quos vocant, *Probabilistæ* fatentur: teneri autem
quem-